

HØRINGSSVAR FRA FORELDRENETTVERK MOT MOBBING

Dato: 30.12.2019

Svartype: med merknad

Først vil vi i Foreldrenettverk Mot Mobbing takke departementet for muligheten til å komme med innspill fra nettverket.

I det følgende er det først lagt fram oppsummering fra forslagene i kapittel 6 i høringsnotatet med uthevet skrift, og fortløpende merknader fra Foreldrenettverk Mot Mobbing.

6.2

Det foreslås at en ny forskrift i hovedsak stiller krav til fysisk miljø.

Merknader fra FMM:

FMM ser at departementet tydeliggjør at formålet med en vid formulering er at det kan fange opp det helhetlige miljøet. Det fysiske miljøet må sees i sammenheng med det psykososiale miljøet på skole og i barnehage. Det er barnet, elevens totale miljø som har betydning for barns, elevers helse, trivsel, lek og læring.

FMM støtter departementet med en egen forskrift om det fysiske miljøet for barnehagebarn og elever. Vi ser at det er viktig å påpeke at opplæringsloven må sees i sammenheng med forskrift om miljø og helse i barnehager, i skoler og i skolefritidsordningen.

6.3

Det foreslås at virkeområde utvides noe sammenlignet med dagens forskrift.

Merknader fra FMM:

FMM støtter departementet forslag til å utvide forskriften til å gjelde leksehjelp og skolefritidsordning.

6.4

Det foreslås at det gis en bestemmelse som tydeligere plasserer ansvaret hos den som også er ansvarlig etter sektorregelverket, slik at ansvar for virksomhetenes regelverksetterlevelse er samlet ett sted.

Merknader fra FMM:

FMM er enig med departementet at det er svakhet med dagens regulering. FMM ser at det er viktig at ansvaret for etterlevelse blir den samme instans som har ansvar for sektorregelverket.

6.5

Det foreslås noen justeringer i dagens konkrete krav til fysisk miljø.

Merknader fra FMM:

Måltider: Departementet foreslår at det ikke settes et minimumskrav til hvor lang tid barn og elever har rett til spisepause i sosialt samvær. I Arbeidsmiljøloven er det lovfestet 30 minutters pause hvis voksne jobber mer enn 7,5 timer. FMM setter spørsmål ved hvorfor det ikke er like viktig eller

viktigere at barn har en lovpålagt rett til en pause som inneholder spising og sosialt samvær? FMM mener det må minimum lovfestes 20 min til spising i sosialt samvær. Det vil være viktig for hele læringsmiljøet, selv om de fleste barnehager og skoler har gode rutiner i spisesituasjon, med sosialt samvær, må det kunne gi alle barn og elever den samme rett og mulighet til gode spisesituasjoner med sosialt samvær.

FMM støtter departementet at forskriften stiller krav til virksomheten. Det skal planlegges og drives på en slik måten at man forebygger og har gode rutiner for skader og ulykker. FMM synes det er viktig at man utvider og presiserer tydelig hva som skal forebygges.

FMM setter spørsmåltegn om vi i dag har gode nok rutiner på forebygging og håndtering hvis det skulle oppstå en skoleskyting? Har personalet god nok opplæring og gode nok rutiner hvis det skulle skje? FMM ønsker at risiko for og eventuell håndtering av skoleskyting kommer tydeligere frem i forskriften på lik linje som med overgrep. Bakgrunnen for at dette er viktig er at vi ser at man med det nye lovverket fra 2017 ikke har fått kontroll på mobbing i norsk skole, det viser evalueringen tydelig. Dette innebærer selvfølgelig at det er elever som lever med stor maktesløshet, helseskader som følge av mobbing, og traumer etter vold og overgrep. Dette tror vi er faktorer som øker risikoen for ytterligere vold mot medelever og lærere og i verste fall alvorlige hendelser som skoleskyting.

6.7

Det foreslås at kommunen videreføres som tilsynsmyndighet.

Merknader fra FMM:

Det er i dag ulike tilsynsmyndigheter for opplæringsloven og barnehageloven. FMM ser at det er hensiktsmessig å samle dette til en tilsynsmyndighet. For brukere av forskriften er det viktig at den er oversiktlig og brukervennlig.

Videre ser vi at det er svært uheldig at det legges opp til en dobbel rolle for kommunen. Kommunen er både tilsynsobjekt og tilsynsmyndighet. Dette vil kunne være krevende for en kommunal myndighet å gi pålegg rettet mot andre kommunale virksomheter. Dette kan gi konsekvenser for barn og elevers helse, miljø og læring.

Både når det gjelder det fysiske og det psykiske miljøet mener FMM helt bestemt at det vi egentlig trenger i Norge er en uavhengig klageinstans. Dette for å sikre barn, elever og foreldre lik og rettferdig klagebehandling uansett hvor i landet man bor. Så lenge det ikke finnes en uavhengig tilsynsmyndighet slutter vi oss til at det er kommunen som er best egnet. **Vi anmoder til at man starter en prosess for å utrede etablering av en uavhengig instans for skoleelever og barnehagebarn både på det psykiske og det fysiske miljøet, for eksempel tilsvarende som arbeidstilsynet.**

6.6

Det foreslås en bestemmelse om kommunens oppfølging av henvendelser om det fysiske miljøet. Dette vil til en viss grad samsvare med opplæringslovens håndhevingsordning for enkeltsaker om psykososialt miljø, men vil i hovedsak videreføre dagens regelverk og bygge på tilsynssystemet som følger av folkehelseloven. Forslaget innebærer at dagens bestemmelse om fysisk miljø i

opplæringsloven erstattes av en henvisningsbestemmelse slik at forskriftens system følges når en sak gjelder fysisk miljø. Det foreslås også fortsatt en mulighet for å klage til fylkesmannen.

Merknader fra FMM:

FMM støtter departementet i at det legges opp til en klageordning på linje som ved psykososialt miljø. FMM mener at det bør være tidsfrist fra når barn, elever eller foreldre tar kontakt med barnehagen eller skolen til man er i gang med tiltak, unntak av tidsfristen er der det er umiddelbar fare for liv og helse, der kan fristen være «snarest». FMM ser at det kan virke alt for upresis og ullent ved å bruke «innen rimelig tid». Vi setter spørsmåltegn på hvordan departementet har tenkt at det skal følges opp for å få lik praksis?

FMM ser at det er viktig at fylkesmannen videreføres som klageinstans for barns fysiske miljø i barnehage, skole og fritidsordning, så lenge vi har fylkesmannen som klageinstans på det psykososiale miljøet er det også rett at de er klageinstans på det fysiske miljøet. Det pålegger fylkesmannen et stort ansvar, og det innebærer at fylkesmannen har den totale oversikt over både det fysiske og psykososiale miljøet i en virksomhet. FMM mener at saker som gjelder både det fysiske og det psykiske miljøet må ha en egen uavhengig klageinstans.

6.8

Det foreslås fortsatt krav til internkontroll, og i kapittel 6.8 foreslås det at dette utformes etter modell av internkontrollbestemmelsen i ny kommunelov § 25-1.

Merknader fra FMM:

FFM er positiv til dette forslaget. FMM vil dessuten nevne at vi gjerne skulle sett at det var lovpålagt interkontroll også ved det psykososiale miljøet i alle kommuner.

6.10

For å sikre at barn, elever og foreldre har tilstrekkelig informasjon både om de fysiske forholdene ved barnehagen eller skolen og om hvilke muligheter de har etter regelverket, foreslås det i kapittel 6.10 en tydelig informasjonsplikt for virksomhetene. Videre foreslås det i kapittel 6.11.

Merknader fra FMM:

FMM er enig i at det bør være en informasjonsplikt til foreldrene som inneholder hvilke muligheter og rettigheter barnehagebarn, elever og foreldre har. FMM synes det er viktig at det kommer frem i ny forskrift §16 at virksomheten har en plikt å informere om muligheten til å kontakte kommunen som tilsynsmyndighet. Hvis virksomheten blir kjent med brudd på forskriften som kan skade helsen til barn og elever er det viktig at det informeres snarest mulig til foreldre, elever og barn.

7.

I kapittel 7 setter forslagene til regelverksendringer i sammenheng med andre tiltak for å sikre et godt fysisk miljø og bedre regelverksetterlevelse.

Merknader fra FMM:

FMM støtter regjeringen med en ny veileder for både barnehagen og skolen. FMM deler departementets oppfatning av at det er behov for mer kunnskap om forskriften og hvilke krav regelverket stiller, både til virksomhetene og tilsynsmyndighetene. Mye av den informasjonen vil kunne gis ved god veileder til forskriften. FMM mener det bør også være gode linker og henvisninger til både grensende regelverk, retningslinjer, faglige anbefalinger, maler og lignende.

Forslaget til ny forskrift og andre regelverksendringer.Merknader fra FMM:

Vi ønsker til slutt benytte anledningen til å anmode at det arbeides for at det lovfestes internkontrollsystemer også for det psykososiale miljøet.

For å sikre barnehagebarn, elever og foreldre, retten til et trygt og godt skolemiljø mener FMM at det er viktig at både det fysiske og psykiske skolemiljøet sees i sammenheng. FMM har vært tydelig på at for å kunne gi barn, elever og foreldre en rettferdig og lik klagebehandling må det en uavhengig instans på plass. Dette for at ikke adressen til barn, elever og foreldre er det som blir avgjørende om man får sin rett innvilget eller ikke.